

salvator

DAVIDSFONDS

GROENCOMITE

HEEMVRIENDEN

KESSELS DRIEMAANDELIJKS CULTUREEL TIJDSCHRIFT

Nr 31

De Kleine Nete aan 'Het Sas'. De oevers zijn één weelde van bloeiend Springzaad. Spijtig dat wij geen kleurenfoto's kunnen afdrukken en de kleurenpracht hier niet tot zijn recht komt.

September 1979

1

In dit achtste herfstnummer van Salvator wordt je overrompeld door de alles overwoekerende Reuzenbalsemien. Vervolgens maak je kennis met kunstsmid Armand Martin of de 'Kesselse Lode Van Boeckel'. En als slot korte berichtjes zo maar rommelig door mekaar.

DE REUZENBALSEMIEN

We kunnen er gewoon niet meer naast kijken !

In een niet meer te schatten aantal. Als de grootste en de sterkste, alles verdringend wat rond of onder hem groeit, is de Reuzenbalsemien de onbetwiste meester geworden van onze Nete dijken. En niet alleen van de Netedijken maar ook de oevers van vele vijvers, visputten, beken en grachten worden de jongste jaren letterlijk ingepalmd door deze plant.

Doch spijs zijn massaal voorkomen weten wij weinig van deze reuzenbloem. Wat eigenlijk niet zo verwonderlijk is want hij komt hier nog maar enkele jaren voor. Hij is immers zijn 'carrière' in deze streken eerst begonnen op het einde van de dertiger jaren.

Een zeeman uit het Mechelse stopte toen in zijn tuin enkele zwarte zaadjes in de grond die hij van een reis uit Indië had meegebracht. De zaden had hij daar gewoon van de straat opge-raapt in de omgeving van een overvloedig bloeiende plant die daar veelvuldig als sierplant in de tuinen gekweekt wordt. Ook hier kiemden de zaden verwonderlijk goed - al kwamen ze 'uit de warme streken' en de jonge plantjes schoten welig op. In de herfst vertoonden er zich, zoals het een plichtbewuste plant past, ook zaden die zich met een knal uit de openbarstende zaaddoos, over de tuinschutting in ... de Dijle schoten. En de niet meer te stuiten opmars van de 'Impatiens Glanduligera Roylei', zoals de Latijnse benaming van de plant luidt, was begonnen !

Via de Dijle en de Beneden-Nete was hij midden in de zestiger jaren reeds tot Lier doorgedrongen. Met het tij zwermden de zaden uit over de Grote en de Kleine Nete en enkele jaren later was hij tot hier in Kessel doorgestoten.

Bijzonder naast de boorden van de Kleine Nete gedijdt hij welig. Van het erg vervuilde water van deze rivier schijnt hij geen last te hebben. 'Water is water' schijnt zijn devies te zijn en hoe vuiler de modder is waar hij staat hoe meer dit naar zijn zin lijkt te zijn. De zaden van de Reuzenbalsemien

ontkiemen reeds vroeg in de lente en de eerste weken groeit de plant razendvlug. Op het eerste gezicht schijnen de dijken dan met een groen tapijt bedekt. Dan valt de groei echter plots stil want in de maand mei is er van de Reuzenbalsemien niet veel meer te bespeuren. De andere water- en moerasplanten hebben hem volledig overwoekerd. Eind juni is hij er weer terug om zijn schade in te halen, schiet dan razendsnel de hoogte in en verdringt alles wat er in zijn omgeving groeit.

In augustus is hij op zijn mooist, hij is dan al ruim twee meter hoog en met zijn grote trossen bloemen in alle kleurenschakeringen tussen licht-rose en paars-rood geeft hij aan de dijken van de Nete het uitzicht van een tropische oerwoudrivier.

In september beginnen zijn vruchten te rijpen. Ieder van die vruchten is ook hier weer een van de wonderen van de natuur. De vijfkleppige doosvrucht springt - wanneer haar tijd gekomen is - bij de minste aanraking van het kleinste insect, van de trilling van een blaadje of gewoon maar van een windstoot, met een knal uit mekaar en 'schiet' letterlijk de zwarte zaden metersver in de lucht.

Om deze eigenschap is de plant dan ook veelal bekend onder de naam 'Springzaad'. Het is een boeiende belevenis om eens op een warme septembernamiddag naast de rijpende Reuzenbalsemien te wandelen. Het is dan één onafgebroken geknal van de openbarstende zaaddozen. En het is niet te geloven hoe vlug die zaaddozen reageren door ze gewoon maar lichtjes met een grassprietje aan te raken.

In een fraktie van een seconde 'voelt' de doos dit en springt het zaad weg. Wanneer de laatste zaden verspreid zijn, eind september, begin oktober, begint de plant te verwelken en laat zijn bladeren vallen. De stengels worden glazig en wak tot de planten omvallen en weggrotten tot een kleverige donkere brij.

Het zaad is dan echter al ingebed in het vruchtbare slib of drijft mee met de tij naar plaatsen waar de Reuzenbalsemien nog nooit te zien was maar waar hij de volgende lente op een schijnbaar onverklaarbare manier plots zal opduiken.

Ook de vogels dragen hun steentje bij tot het verspreiden van de zaden. En het zou dan ook geen wonder zijn wanneer hij volgend jaar ook in uw tuin zijn intrede moest doen. Het is al lang geen zeldzaamheid meer dat zelfs midden in de grootstad, mijlenver van Nete, Dijle of Zenne verwijderd, in soms petieteerige tuintjes, plots een of meer exemplaren van de *Impatiens Glanduligera Roylei* staan te groeien en te bloeien. En als de vreemde naam van deze plant wat moeilijk is om te onthouden is dit niet zo erg. De wetenschap dat hij gewoon een van de vierhonderd broertjes, maar dan wel de grootste broer, is van het ... Vlijtige Liesje blijft misschien beter in het geheugen hangen.

Lode Van Regenmortel

KUNSTSMID ARMAND MARTIN

Op 23 november 1889 aanschouwde Armand Martin, te midden van de arbeiderswijk 't Kluizevestje' in Lier, voor het eerst het levenslicht. Zo maakte men in die tijd dergelijke blijde gebeurtenis aan de wereld kond. Hij was een broertje van nog twee andere jongens en drie - uiteraard - andere meisjes. Zijn vader was bakker; zijn moeder huisvrouw van een groot gezin.

Na zijn plechtige kommunie moest Armand, zoals zovelen in die tijd, een stiel leren om zo vlug mogelijk zijne kost zelf te kunnen verdienen.

Alhoewel Armand wel iets voelde voor de gezellige warmte van vaders welriekende bakkersoven verkoos hij uiteindelijk toch op een heel andere manier zijn eigen broodje te bakken.

Reeds als kleine knaap stond Armand dikwijls uren lang met geestdriftige ogen vol bewondering te staren naar de vonkende gensters in de helse vuurhaard van de zwart berookte smidse van Lode Van Boeckel, onze wereldberoemde kunstsmid, toen gevestigd op de Mechelse steenweg te Lier. De forse armen van deze besnorde ruwe man deden de zware smidsehamer wel duizende keren op het kleppende aambeeld vallen en de kunstwerken die hierdoor ontstonden maakten op onze kleine jongen zulk een geweldige en blijvende indruk dat Armand op elfjarige leeftijd kordaat besloot aan zijn liefde voor het smeedvak te beantwoorden ! Hij mocht daarom echt de gelukkigste jongen ter wereld genoemd worden toen hij als leerling-smid door de beroemde grootmeester werd in dienst genomen. Zo verliepen voor dit nog jonge kind tien lange jaren van zeer zware arbeid, doch na die tijd had Armand bij Van Boeckel al heel wat stielkennis opgedaan. En niet alleen stielkennis ! Van Boeckel leerde hem zelfs meten zonder meter ! Want op een mooie dag toen Lode Van Boeckel met zijn jeugdige leerling-smid van een nabijgelegen groenteveld - hoe zulks aan een smidse kan geknoopt worden is voor ons ook een raadsel - huiswaarts keerde, klampte ze onderweg Van Boeckel vast en vroegen hem : 'Zeg Lode ge zoa veur maai es een nief azere afsloating mutte moake'. De grootmeester had niets bij zich om te meten en gebruikte daarom zijn schop als meetinstrument die hij toevallig over zijn schouder droeg. Hij nam de maat met behulp van deze schop en op een klein stukje papier krabbelde de beroemde meestersmid : '7 schuppe + 1 kruk'.

Op 27 oktober 1910 trouwde Armand Martin met Lewis 's Jonckers en begon zijn eerste zelfstandig bedrijfje op 't Dijkje' in de buurt van de grote Sint-Gommaruskerk te Lier.

Kunstsmid Armand Martin leerde zijn stiel bij Lode Van Boeckel.

Uit dit vruchtbare huwelijk ontsproten zeven flinke 'keinders'; drie meisjes en vier jongens.

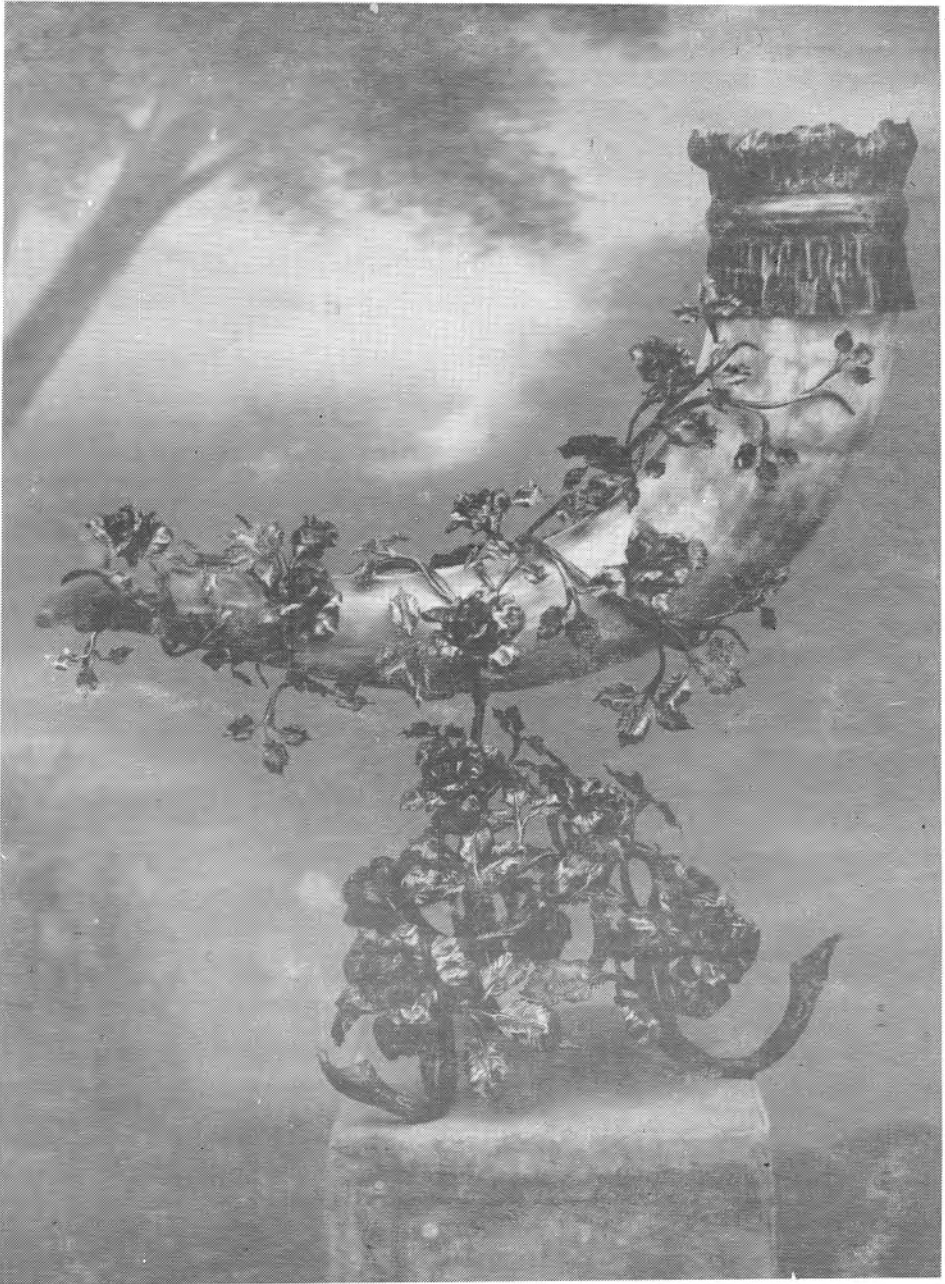
Tijdens de zomer 1934 verhuisde het gezin Martin naar Kessel-Statie in de Geldstraat (Kleine Puttingbaan). Misschien wel met de hoop in deze straat fortuin te kunnen maken ! Maar spijtig genoeg, het kunstsmeden was in die tijd niet zo erg lonend en bovendien was het aantal liefhebbers aan Kessel-Statie voor dergelijke kunstwerken eerder aan de magere kant. De grootste en duurste bestellingen bleven nog meestal naar de beroemde Lode Van Boeckel gaan (What's in a name ?) en om te kunnen voorzien in de meest elementaire levensbehoeften van zijn kinderrijk gezin besloot Armand met zijn twee zonen deuren en ramen te vervaardigen. Dat bracht wel centen binnen maar in zijn hart bleef zijn innerlijke drang naar het scheppen van kunstwerken voortbestaan en hij smeedde in zijn vrije uren ijzeren kunst met een grote K. Waren er enkele smeedwerken voltooid, dan plaatste hij deze fier in zijn atelier en ging ze vervolgens zelf en meestal in de grootstad Antwerpen verkopen. Nooit keerde hij onverrichter zake terug ! Luchters waren het meest in trek, alhoewel de voorliefde van onze Kesselse kunstenaar speciaal naar het smeden van vogels en andere diersoorten ging. Daarin wilde hij steeds zijn beroemde leermeester evenaren. Het liefst van al smeedde hij hanen. Deze fiere agressieve vogels leken hem het meest expressief. Verschillende delen van dit soort smeedwerk moesten afzonderlijk op het aambeeld geslagen worden terwijl de pluimpjes en veren in serie werden vervaardigd om pas daarna alles tot één mooi artistiek geheel samen te smeden. En wat tijd vergde dit alles niet ! Het ijzer moest steeds opnieuw gloeiend heet uit het smidsevuur gehaald worden om het in de nodige vormen te kunnen slaan.

Op het einde van de oorlog kreeg Armand onverwachts het bezoek van vier onbekende heren die al zijn kunststukken ineens opkochten. Nooit was het gezin Martin zo rijk geweest, maar helaas, het broze geluk was maar van zeer korte duur. Enkele weken later deed de destijds beruchte minister van financiën Gütt het oorlogsgeld inleveren en onze rijkgeworden kunstsmid was, ondanks zijn harde arbeid en kunst, plots terug arm geworden.

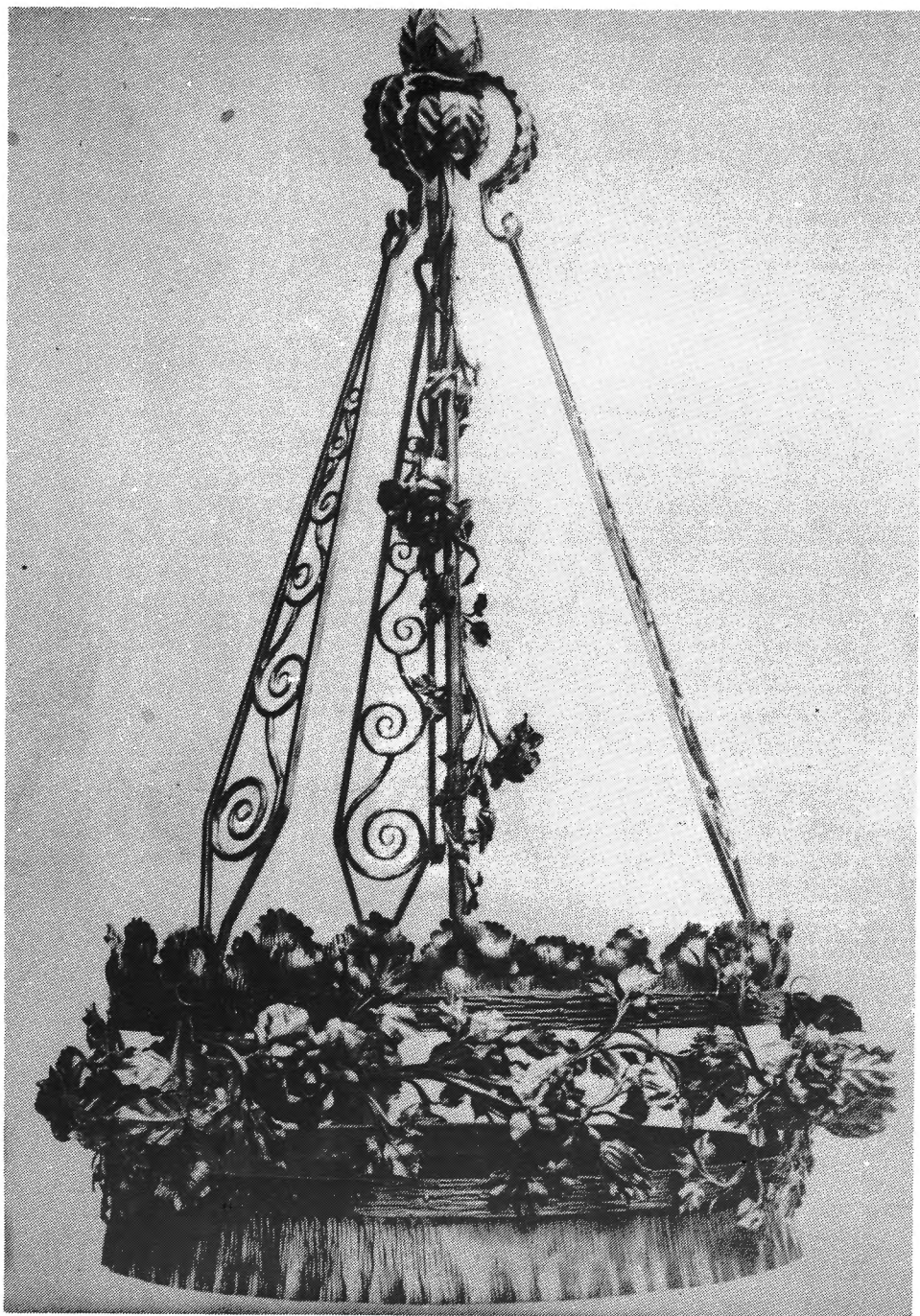
In het Antwerpse zijn er nog zeer vele kunstsmeedwerken van Armand Martin terug te vinden. Ook in Leuven. Zelfs in een hotel te Lourdes hangt nog een mooie ijzeren luchter van onze Kesselse kunstsmid ! Enkele familieleden bezitten hier en daar nog een aandenken. Zo zijn zeker het vermelden waard, de twee waardevolle rood koperen afbeeldingen van Koning Albert en Koningin Elisabeth. Deze bekleeden een ereplaats in de woonkamer van zijn zoon Silvain.

In 1930 op de wereldtentoonstelling te Antwerpen oogstte de Kesselse kunstenaar enorme bijval met een prachtige open haard en eveneens met een bijzonder sierlijke trapballustrade in fijn smeedwerk. In 1935 stelde hij op de tentoonstelling te Brussel alleen vogelsoorten tentoon en oogstte hiermede enorm succes. Twee jaar later trok hij op zijn eentje en met een paar woorden

De hoorn des overvloeds? Toch niet, want het kunstsmeden was in die tijd niet zo erg lonend en het aantal liefhebbers aan Kessel-Statie voor dergelijke kunstwerken was eerder aan de magere kant...

Luchters waren veruit het meest in trek !

De voorliefde van onze Kesselse kunstenaar ging speciaal naar het smeden van vogels en andere diersoorten.

Frans zoals 'bonjour' en 'valise' naar Parijs om er België op de internationale jaarbeurs te gaan vertegenwoordigen. Op zijn stand kreeg hij alvast het bezoek van Zijne Koninklijke Hoogheid Koning Leopold III.

Zeer vereerd met dit uitzonderlijk bezoek stapte Armand regelrecht naar Zijne Koninklijke Hoogheid, drukte hem fier de hand met de woorden : 'Dag Sire, 'k ben blij hier een kennis te zien'. Enkele weken later ontving deze Kesselse kunstsmid de prijs van verdienste en de gouden medaille van Koning Leopold.

Bij de inhuldiging van het monument van Koningin Astrid in het Koloniaal Museum te Tervuren, schonk Armand Martin uit sympathie een mooie ijzeren palm.

Tijdens de laatste wereldoorlog ondervond Vader Martin hoe onmenselijk wreed en afschuwelijk een oorlog kan zijn. Op minder dan één maand tijd verloor hij drie van zijn kinderen. Zijn zoon Edward stierf op 3 maart 1945 te Feuel in Duitsland getroffen door een scherp stukje ijzer van het afweergeschut. Zijn twee dochters Gaby en Simonne kwamen jammerlijk om door een V2 bom in Oude-God op 27 maart 1945.

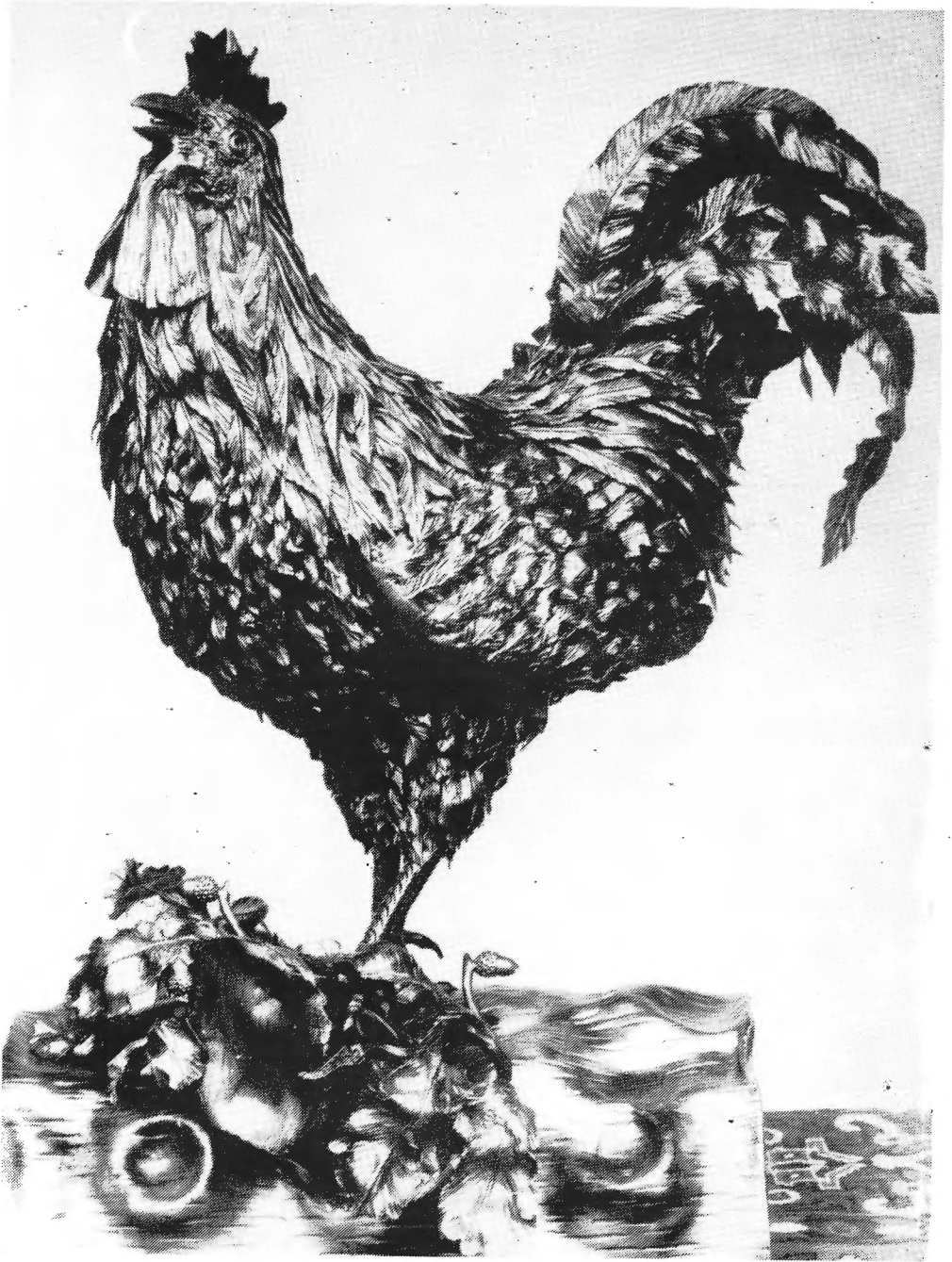
Voorts was deze Kesselse kunstsmid nog gekend als een vurig Lyra-aanhanger. Hij bevond zich steeds tussen de regelmatige toeschouwers om zijn voetbalploeg aan te moedigen. Vooral 's maandags werd er dan duchtig in 't lang en in 't breed in de smidse over de gespeelde wedstrijd nagekaart. Soms veel te lang want dat kon men aan de kloppende hamerslagen op het aambeeld horen wanneer er tot 's avonds laat moest overgewerkt worden !

Nadien was 'de Martin' nog medestichter en voorzitter van 'White Star' de voetbalploeg van Kessel-Statie. Voorzitter Martin had altijd de 'slechte' gewoonte elke vergadering van zijn voetbalclub met een serie gepeperde moppen te openen. Als de leden na 2 uur moppen vertellen nog onder tafel lagen van 't lachen moest in de late avond dan gewoonlijk de ploeg voor de volgende wedstrijd nog samengesteld worden. Toch bracht 'White Star' het later nog tot kampioen van het Katholiek Antwerps Sportverbond.

Op 21 juli 1949 overleed Armand Martin te Kessel-Statie.

Een uitzonderlijk groot en KESSELS kunstenaar, die weliswaar altijd een beetje in de schaduw van de beroemde Lode Van Boeckel geleefd heeft, ging toen van ons heen.

Een week vóór zijn dood had hij nog met rechtmatige fierheid het kruis en het haantje geplant op de nieuw gebouwde noodkerk in de Torevenstraat.

Het liefst van al smeedde hij hanen want deze fiere agressieve vogels leken hem het meest expressief.

Nu vind je haast geen smeden meer en als er dan nog ergens een overgebleven is wordt die man meestal als een interessante rareiteit uit vervlogen dagen aanzien.

René Verswijvel

'De Martin' was nog medestichter en voorzitter van 'White Star' de voetbalploeg van Kessel-Station die het tot kampioen van het Katholiek Antwerps Sportverbond bracht.

HET 44ste KAMPIOENSCHAP

De folkloristische wielervedstrijd : 'Het Kampioenschap van Kessel' werd dinsdag 10 juli 1979 voor de 44ste maal betwist. 25 deelnemers namen de start. Een geur van massage hing over Kessel-Statie en er heerste een optimale kermisstemming rond het koersgebeuren. In het begin van de wedstrijd werd reeds het koren van het kaf gezuiverd en er vormde zich een kopgroep van een 10-tal renners. Voor Frans Vingerhoets, de viervoudige kampioen, ging het niet snel genoeg. Hij had het immers voordien gezegd : 'Ik ga er vandaag geen uitstapje van maken of zeker geen processie van Echternach !' Slag op slag demarreerde de Sooi van zijn medevluchters weg. Maar telkens werd hij na de vele ontsnappingspogingen tot de orde geroepen en kon hij verder niet veel 'Potten' breken ! De laatste ronde mochten de renners even verpozen voor een gesloten overweg. Eddy Dillen, door pech achterop geraakt, kreeg hierdoor de gelegenheid om terug aansluiting te krijgen. In de hel van de Kessel-Heide, op de harde kasseistenen, wist Alex Lambrechts handig de koplopers te ontvluchten. Spoedig had hij een voorsprong van 75 meter verworven. Hoe sterk 'de Lex' ook fietste, in de Stationsstraat was hij er aan voor zijn moeite. Tussen een dichte haag van toeschouwers spurten de renners vlijmscherp zij-aan-zij naar de eindstreep. François Schuermans, de winnaar van vorig jaar won uiteindelijk nipt op de lijn. De prijs voor de meest verdienstelijke renner ging naar de gele truidrager Danny Schellens.

Die avond is er nog een flink stukje plezier gemaakt. De haan had reeds méér dan drie maal gekraaid toen de laatste feestvierders in de vroege morgen huiswaarts keerden. De inrichters verdienen een pluim. Ook de mannen van de brandweer deden hun werk zeer voortreffelijk ondanks het gevaar voor vallende Skylabbroekstukken ! De brandweperlui zouden voortaan graag die dinsdag van 't Kampioenschap vrijaf krijgen. Er zou die avond geen brand mogen uitbreken of het dient minstens veertien dagen op voorhand te worden aangegeven !

De uitslag.

1. François Schuermans
2. Jos De Belder
3. Jos De Herdt
4. Willy Van de Wijngaert
5. Raoul Van de Ruste
6. Raymond Van Dessel
7. Eddy Dillen
8. Frans Vingerhoets
9. Jef Elst
10. Alex Lambrechts

WAT BATEN KAARS EN BRIL ALS DE UIL NIET ZIEN EN WIL.

In ons nummer 29 hebben wij een artikel gewijd aan het 'Jaar van het Kind' en meer bepaald de verkeersveiligheid in onze dorpskom.

Tijdens de jongste gemeenteraad werd er lang en intens gepalaverd over verkeersborden. Meer speciaal over die borden die het begin van een agglomeratie aanduiden en de weggebruikers verplichten hun snelheid tot maximum 60 km per uur te beperken. Volgend jaar zullen er een heleboel van die borden bijgeplaatst worden zodat Kessel hermetisch afgesloten zal zijn of zou moeten zijn voor 'te-snel-rijders'. Nu hebben wij in onze jeugd geleerd - en samen met ons ook een deel van onze huidige gezagdragers - 'Dat het Geloof zonder de Werken dood is !'.

Vrij vertaald voor diegenen die minder vertrouwd zijn met bijbelcitaten en catechismusteksten zouden we het zo kunnen verduidelijken dat het plaatsen van nog meer verkeersborden en het schilderen van nog groter 'zestiggen' op het wegdek, ZONDER CONTROLE OP DE NALEVING EN ZONDER MAATREGELEN TEGEN DE OVERTREDERS, gewoon een sinistere klucht is. Want wie oren heeft om te horen en ogen heeft om te zien kan niet anders dan vaststellen dat - spijs de borden die al jarenlang de snelheidsbeperking aangeven - de situatie gewoon uit de hand loopt !

We zullen de laatsten zijn om ook hier spijkers op laag water te gaan zoeken en dat 'de geest van de wet' hier al eens ingeroepen wordt is menselijk. Maar niemand kan loochenen dat we steeds vaker met voorvallen en situaties gekonfronteerd worden die geen andere benaming verdienen dan 'waanzin'!

Onze 'Nijlense' gezagdragers schijnen voor dit verschijnsel echter potdoof en stekeblind te zijn. Of ontbreekt hen gewoon de moed om hier iets tegen te doen ? Mogelijk gaan ze ook hier van het standpunt uit dat het beter is 'te begeleiden'. Of zou de kans er in zitten dat ze nog altijd van mening zijn dat ieder mens 'zijn vrijheid moet behouden' zoals we dat enkele jaren terug in een 'Nijlens' politiek tijdschrift konden lezen ?

Mogen we er dan toch op wijzen dat het nemen van onpopulaire maatregelen nu eenmaal niet te vermijden is wanneer men het etiket van beginselvast en konsekvent politieker wil verdienen! En dat de verantwoordelijkheid voor de ongevallen, tengevolge van overdreven snelheid, die er reeds in onze gemeente gebeurd zijn - en nog zullen gebeuren - ook voor een deel door onze 'Nijlense' gezagdragers mag gedragen worden indien ze nalaten de gepaste maatregelen te treffen.

TWEE MATEN EN TWEE GEWICHTEN !

Gemeentewerklieden hebben de voetwegen 'achterdoor' (zuidelijk van de dorpskom en gelijklopend met de Berlaarstraat) 'verbeterd' door middel van een laag gruis.

Voor ons niet gelaten. INTEGENDDEEL !

Wel kunnen we ons afvragen hoe het schepencollege enerzijds elke verantwoordelijkheid voor het afsluiten van de wegen op Terlaken van zich afwentelt en het standpunt inneemt : 'daar hebben we niets mee te maken' maar anderzijds de verlengenis van diezelfde weg - een weg met dezelfde karakteristieken als de wegen op Terlaken en eveneens over privé gronden lopend - beschouwt als wèl behorend tot het gemeentelijk patrimonium ?

Waarschijnlijk zijn we veel te dom om dat allemaal te begrijpen !

De Kesselse Jeugdraad is van plan een actie te voeren voor het ophalen van glas. Zij zal aan het Nijlense gemeentebestuur een verzoek richten tot het plaatsen van een container waarin de Kesselse bevolking gebroken glas en niet in te ruilen flessen of bokalen kan deponeren. Ook zal er op een andere wijze een gelijkaardige actie gevoerd worden voor het recupereren van oud papier. Een lovenswaardig initiatief dat reeds in verschillende gemeenten in voege is en dat wij alleen maar kunnen toejuichen !

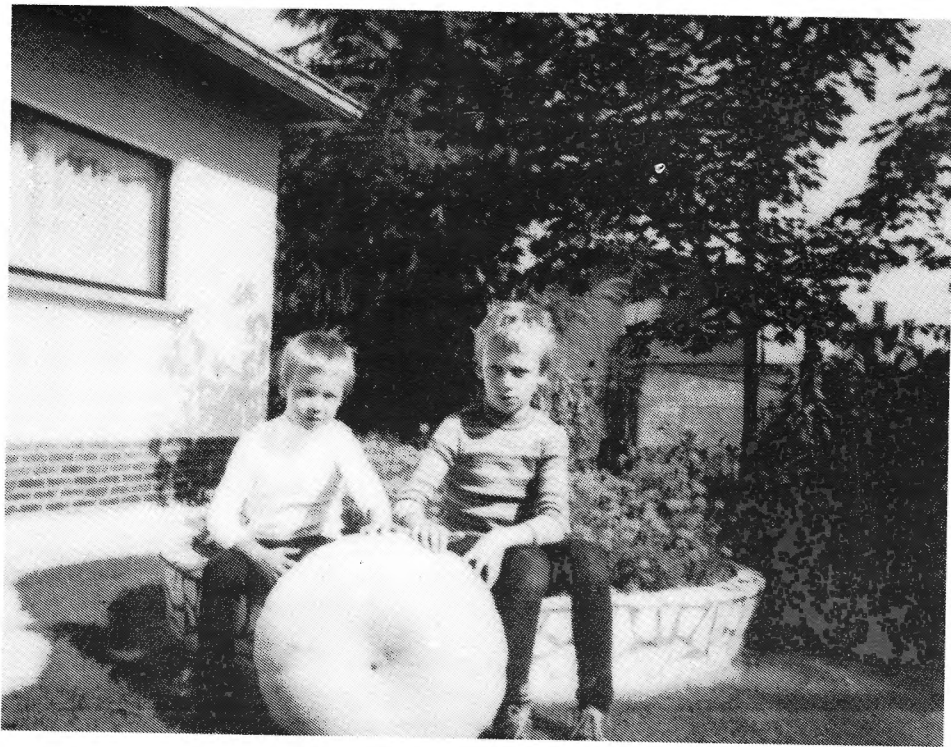
Toch nog een stille wenk : moest er ergens een container geplaatst worden, dan op een bescheiden plaats, want zulk een container op een plein of in een straat is nu eenmaal ook geen sierstuk ...

WAT U NIET MAG VERGETEN !

Op vrijdag 23 november 1979 om 20.30 uur heeft in het sfeervolle kader van onze mooie Sint-Lambertuskerk te Kessel ons 3e SALVATOR CONCERT plaats.

Het kamerorkest MUSICI ACADEMICI o.l.v. Dejan Mijajev voert werken uit van Antonio Vivaldi waaronder 'De Vier Jaargetijden'. Het strijkorkest Musici Academici is gespecialiseerd in het uitvoeren van barokmuziek en heeft al een benijdenswaardige reputatie verworven.

Noteer alvast in uw agenda dat U op die dag zonder fout naar Kessel moet voor het bijwonen van ons 3e SALVATOR CONCERT of bestel reeds telefonisch uw kaarten op het nummer 80.42.48. Prijs F 100.

1979 Jaar van ... de pompoen ? 1979 schijnt een uitzonderlijk pompoenenjaar te zijn. Het hierboven afgebeeld exemplaar uit de tuin van een Kesselse pompoenenboer is er een sprekend bewijs van.

Met zijn 25 kilogram is hij echter toch nog geen unicum.

Kanjers van VEERTIG kilogram zijn dit jaar helemaal geen uitzondering !

Redactie en Lay-out : Herman Van Regenmortel

Verantwoordelijke uitgevers :

DAVIDSFONDS KESSEL
Romain Verreydt
Landstraat, 37/2
2508 KESSEL

GROENCOMITE KESSEL
Herman Van Regenmortel
Salvatorbaan, 9
2508 KESSEL

HEEMVRIENDEN KESSEL
Frans Lens
Berlaarsesteenweg, 31
2508 KESSEL